

Philippus D'Outreman in *Pædagogio Christiano*, p. I, c. v, §. 2.

Jacobus Marchantius in *Horto Pastorum* tr. III, lect. II. Et in *Tubo Sacerdot.* tr. VI, lect. xv.

Josephus Langius in *Polyantha*. V. cedem.

Matthias Faber, conc. viii. in Dom. Passio- nis, et conc. iii. in Dom. 18. post Pent.

Ludov. Granat. in locis comm. f. 383.

Antonius Dauroltius in *Floribus Exemplorum* c. iii, tit. 28.

Josephus Mansi in *Bibl. morali* tr. II.

CARITAS DEI.

QUOAD ESSENTIAM.

DEFINITIO. — Est virtus, qua Deus non ob timorem pœnæ, nec ob spem præmii, sed propter seipsum, et ob suam bonitatem, diligitur. S. Dionysius eam sic describit: Est virtus unionem (cum Deo scilicet) faciens. Quam descriptionem sic exponit: Amor facit unionem, vel effective, ut amor concupiscentiæ movens ad desiderandam et amandam presentiam amati, quasi sibi convenientis, et ad se pertinentis; vel formaliter, ut amor amicitiae, qui est talis unio vel nexus. S. Dion. de *divino cultu* c. v.

Unde S. Augustinus dicit, quod amor est quasi junctura quædam duo aliqua copulans, vel copulare appetens, amantem scilicet et quod amatur. Quod enim dicit (copulans) refert ad unionem affectus, sine qua non est amor: quod vero dicit (copulare intendens) pertinet ad unionem realem. Utramque amoris rationem et vim exprimit David; priorem quidem illis verbis: « Quem admodum desiderat cervus ad fontes aquarum; ita desiderat anima mea ad te, Deus: » posteriorem vero sequentibus: « Quando veniam et apparebo ante faciem Dei? » Sic S. August. Quis mihi dabit, ut venias in cor meum, et inebrias illud, ut obliviscar mala mea et unum bonum amplectar te? Noli abscondere faciem tuam. Moriar, et eam videam!

Divisio. — Dividitur in *affectivam*, et *effectivam*. Illa est, quæ in solo affectu, et qui-

dem inefficaci tantum, id est, non impellente efficaciter ad bonum amato procurandum consistit. Hæc in affectu efficaci, hoc est, semper, quantum est ex se, ad bonum amati promovendum incitante sita est. De utraque loquitur S. Joannes: Filioli, non diligamus verbo, neque lingua, sed opere et veritate. In hoc cognoscimus, quoniam ex veritate sumus, et in conspectu ejus suadimus corda nostra. JOAN. c. III, 18.

Actus. — Complacere sibi in summa bonitate Dei.

Velle Deo suum bonum intrinsecum, et gaudere, quod tam perfectum sit. Et ex his duobus actibus, complacentia scilicet et benevolentia, juxta D. Th. componitur dilectio, quæ est primarius Caritatis actus.

Desiderare Deo gloriam, bonumque externum, ut videlicet ejus nomen sanctificetur a nobis et aliis, et sic omnia fiant ad majorem Dei gloriam.

Dolere de impedimentis gloriæ divinæ, v. g. de peccatis nostris et alienis aliisque obstaculis, eaque efficaciter removere.

Velle frequenter conversari cum Deo, aut de Deo.

Desiderare magis Deo frui in hac vita, eique magis uniri per perfectionem, et consiliorum Evangelicorum adimplerionem.

Desiderare eodem magis et citius frui in Patria, adeoque, juxta exemplum, S. Pauli cupere dissolvi, et esse cum Deo.

Diligere omnia, quæ Dei sunt, præcipue tamen Proximum.

Omnia adversa, etiam ipsum martyrium, propter Deum cum gaudio sustinere,

P. Ludovicus de Ponte illius actus paulo fusi-
us declarat, dum, ut Nicolaus Lancizius de eo refert, imaginabatur sibi amorem in-
star fluvii, qui in rivus dividitur et suo im-
petu vias sibi aperit, et obstacula perumpit,
et facit canales, per quos currant inclinatio-
nes amorosæ. LANCIZ. Opusc. x, n. 210,
f. 222.

Prima inclinatio amoris Dei est destruere majores Dei inimicos, quos habet, scilicet peccata, et satisfacere Deo pro illis, castigando suam voluntatem, sensus et carnem, tanquam auctores tanti mali dignissimos omni pœna, et fugere in posterum talia, et ad hoc utitur mortificatione.

Secunda inclinatio amoris est crescere infinite, desiderando magis ac magis cognoscere et amare suum Deum. Ideo rumpit obstacula, quæ habet ad crescendo, scilicet

et affectiones terrenas, quia diminutio cupiditatis est augmentum caritatis, et hoc facit per mortificationem.

Tertia inclinatio amoris est, cum debita gratitudine recognoscere auctorem sui esse, qui Deus est, qui nos creavit, sustentat, auget, perficit infinitis beneficiis, ideoque desiderat illa facere obsequia usque ad sanguinis effusionem, quod facit abnegatione sui. « Quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi? Calicem salutaris accipiam. »

Quarta inclinatio amoris est, assimilare se amato, quia ita magis amabitur, et quia similitudo est causa amoris; et quia vita Christi tota fuit mortificatio in paupertate, contemptu, dolore, labore, ideo mortificatio amat hæc.

Quinta inclinatio amoris est, benefacere amatis ab amato, qui sunt proximi, procurando lucrari eorum animas, ad augendum patrimonium amati, et serviendo illis corporaliter, quia in illis est suus dilectus; et hoc non potest prestare, quin perlat multa commoda sua, ideo amat mortificationem.

Sexta inclinatio amoris perfecti est, desiderare conspectum sui dilecti, et gaudere ejus presentia, et presumat duas res esse posse impedimento. Primo non complevisse numerum meritorum, quem Deus vult illum habere. Secundo post completa merita, non satisfacisse pro penis peccato debitibus. Ideo ut acceleret primum, et auferat secundum, exercet se in abnegatione et mortificatione; quia scit eum, qui vivit et moritur in cruce, currere valde, et volare sine impedimento ad gloriam; siquidem et bonus latro audivit in cruce: « Hodie mecum eris in Paradiso. »

Septima inclinatio et super omnes est, implere voluntatem dilecti, anteponendo eam omnibus suis utilitatibus et commodis etiam visioni Dei. Ideo delectatur mortificatione propriæ voluntatis, et acceptat omnem abnegationem, quia ita vult ejus dilectus.

Denique, sicut homo satiatus cibis pretiosis fastidit alios; ita amor solo Deo contentus nihil facit omne creatum; et ita illi facilis est omnis mortificatio, in non videndo eam, nec gustando, nec possidendo. Multoties ad hoc propositum obtulit se mihi satiatus, quam habuit Beatissima Virgo tenendo suum Christum, quem possidendo non sentiebat paupertatem, contemptum et alia; sicut dicebat mater Tobie: Om-

nia in te uno habentes, in Deo solo habeo in te.

EX S. SCRIPTURA.

CAUSÆ MOTIVÆ AD DILIGENDUM DEUM. — Si linguis hominum loquar et Angelorum, caritatem autem non habeam, factus sum, velut æsonans. Et si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, caritatem autem non habuero, nihil sum; et si tradidero corpus meum, ita ut ardeam, caritatem autem non habuero, nihil mihi prodest, etc. I COR. XIII, 1.

Super omnia autem caritatem habete, quod est vinculum perfectionis. COLOSS. III, 14.

Suadeo tibi emere a me aurum ignitum, et probatum, ut locuples fias. APOC. III, 18.

Ignem veni mittere in terram, et quid volo, nisi ut accendatur? LUC. XII, 49.

Introduxit me Rex in cellam vinariam et ordinavit in me caritatem. CANT. II, ECCLES. VII, 32

In omni virtute tua dilige illum, qui te fecit. EPH. V, 5.

Estote ergo imitatores Dei, sicut filii charissimi, et ambulate in dilectione; sicut et Christus dilexit nos, et tradidit semetipsum pro nobis oblationem, et hostiam in odorem suavitatis. EPH. V, 1.

Hoc tantum diligentissime præcaveat, ut diligatis Dominum Deum vestrum. JOSUE XXIII, 14.

Præbe, fili mi, cor tuum mihi, et oculi tui vias meas custodiant. PROV. XXIII, 26.

Elige ergo vitam, ut et tu vivas, et semen tuum, et diligas Dominum Deum (tuum, utque obediens voci illius, et illi adhaeres; ipse enim est vita tua, et longitudo dierum tuorum. DEUT. XXX, 19.

Nos ergo diligamus Deum, quoniam Deus prior dilexit nos. I JOAN. IV, 10.

MODUS DILIGENDI. — Audi Israel, Dominus Deus noster, Deus unus est. Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, et ex tota fortitudine tua. DEUT. VI, 5.

Et dilexerunt eum in ore suo; cor autem eorum non erat rectum cum eo. Ibidem.

Filioli, non diligamus verbo aut lingua, sed opere et veritate. In hoc cognoscimus, quoniam ex veritate sumus, et in conspectu

ejus suadebimus corda nostra, scilicet, ut eum ex toto corde diligamus. I JOAN. III, 18.

Pone me, ut signaculum super brachium tuum (id est, ut omnes cogitationes et opera dirigantur). CANT. VIII, 6.

Fortis est, ut mors, dilectio; dura sicut infernus æmulatio. Ibid.

Aquæ multe non potuerunt extinguere caritatem, nec flumina obruent illam. Ibid.

Hæc est caritas Dei, ut mandata illius custodiamus. I JOAN. V, 3.

Omni vita tua dilige Deum. ECCL. XIII, 18.

Quis ergo nos separabit a caritate Dei? Tribulatio? An angustia? An fames? An nuditas? An periculum? An persecutio? An gladius? Sed in his omnibus superamus propter eum, qui dilexit nos. AD ROM. VIII, 25.

Si quis diligit me, sermonem meum servabit, et Pater meus diligit eum, et ad eum veniemus, et mansionem apud eum faciemus. JOAN. XIV, 23.

Qui diligit me, diligetur a Patre meo, et ego diligam eum, et manifestabo ei meipsum. JOAN. XIV, 21.

Nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus diligentibus se. I COR. II, 9.

Qui diligit Deum, exorabit pro peccatis, et continebit se ab illis, et in oratione dierum exaudietur. ECCL. III, 4.

Scimus, quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum. ROM. VIII, 18.

Omnia detrimentum fecit, et arbitror ut stercora, ut Christum lucrificarem. PHIL. III, 8.

Qui diligunt te, sicut sol in ortu splendet, ita rutilent. JUDIC. V, 31.

Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum. LUC. VII, 47.

Custodit Dominus omnes diligentes se. PS. CXLV, 20.

EX SS. PATRIBUS ET DOCTORIBUS.

QUALITAS. — Rogo, ut amorem Christi ostendas sociabus tuis, non solum verbis, sed et operibus bonis. Tunc vere Deum diligis, si pro amore illius bona, quæ potes, operaris. Unaquæque anima sancta debet in se monstrare amorem Dei, et verbis sanctis, et actionibus. Unde in Canticis Cantico Sponsus, scilicet Christus, Sponsam, id est, animam sanctam orat dicens: « Pone me ut signaculum super cor tuum et super brachium tuum. » In corde sunt cogitationes,

in brachio operationes. Ergo super cor et super brachium sponse, dilectus in signaculum ponitur, quia in sancta anima, quantum ab ea diligitur, et voluntate et actione designatur; quia amor Dei nunquam est otiosus. Si vere est amor, magna operatur; si vero non operatur, amor non est. Si vere Deum diligis, nulla hora otiosa eris. BERN. S. U, de *Modo bene vivendi*.

Nescio, quo inexplicabili modo quisquis se ipsum, non Deum amat; et quisquis Deum, non seipsum, amat, ipse se amat. Qui enim non potest vivere de se, moritur utique amando se; cum vero ille diligitur, de quo vivitur, non se diligendo, magis diligit, qui propterea se non diligit, ut eum dilgat, de quo vivat. S. AUG. tr. CXXIII, in *Joan*.

Amicitia amor debet esse gratuitus; non enim propterea debes habere amicum, ut amare, ut aliquid tibi præstet. Si propterea illum amas, ut præstet tibi vel pecuniam, vel aliquid commodum temporale; non illum amas, sed illud, quod præstat; amicus gratis amandus est propter se, non propter aliud, si hominem te hortatur amicitia regula, ut gratis diligas; quam gratis amandus est Deus, qui jubet, ut hominem diligas? Nihil delectabilius Deo. Nam in homine sunt, quæ offendant, per amicitiam, tamen cogis te, ut etiam illa, quæ offendunt in homine, tolere propter amicitiam. Si ergo non debes propter quædam toleranda dissolvere hominis amicitiam; Dei amicitia, quibus rebus debet cogi, ut dissolvatur a te? Id. hom. XXXVIII.

Sed dicturus es mihi: Non Deum video, quomodo sum amaturus, quem non video? Modo ostendo; ecce amas amicum gratis. Sed forte homo senex est amicus iste tuus. Quid amas in senex; incurvum corpus, album capus, rugas in fronte, contractam maxillam? Corpus, quod vides, non amas, quia deformis est. Unde vides, quod amas? Responsurus es, te amare, quia homo est fidelis. Ergo fidem amas. Quibus oculis videtur fides, ipsis oculis videtur Deus. Ibidem.

Amat anima sponsum suum. Quid ab illo quaerit? A sponso suo, quem diligit, forte divitias et aurum ejus amat etc. Absit. Ipsum solum amat, et gratis amat, quia in ipso habet omnia. Hinc ipse amantissimus, dulcissimus. Quoties talem salutem, etiam ad te conversio ejus. Id. in *Ps. LXXII*.

Habet omnis amor vim suam, nec potest

vacare amor in anima amantis; necesse est, ut ducat. Sed vis nosse, qualis amor sit? Vide, quo ducat. Non enim monemus, ut nil ametis; sed monemus, ne mundum ametis, ut eum, qui fecit mundum, libere ametis. Obligata enim anima amore terreno, quasi viscum habet in pennis, volare non potest. Mundata vero ab affectibus sordidissimis sæculi tanquam extensis pennis, et duabus aliis resolutis ab omni impedimento, id est, duobus præceptis dilectionis Dei et proximi volat. Quo, nisi ad Deum volando, quia ascendit amando. Id. in *Ps. CXXI*.

Quomodo diligis eum, cujus odisti præceptum? Quis est, qui dicat: Diligo Imperatorem, sed odi leges ejus? Id. tr. IV in *ep. I Joan*.

Probatio dilectionis exhibitio est operis; vere enim diligimus, si ad mandata ejus a nostris voluptatibus coarctamus. S. GREG. c. XXX.

Anima, quæ amat, operatur magna, et reputat parva; operatur multa, et reputat parva; operatur diu, et reputat breve. S. TH.

Dilectio, quæ tendit in Deum, tendit in immensum, in infinitum (nam et infinitus Deus est, et immensus) quisnam, quæso, dahitur finis esse nostri, vel modus amoris? Quid? Quod amor ipse noster non jam gratuitus impenditur, sed rependitur debitus, amat ergo immensitas, amat aternitas, amat supereminens scientiæ caritas, amat Deus, cujus magnitudinis non est finis, cujus sapientiæ non est numerus, cujus pax exsuperat omnem intellectum, et vicem rependimus eum mensura. Diligam te, Deus meus, adjutor meus, diligam te pro dono tuo, et modulo meo, minus quidem justo, sed plane non minus posse meo; qui etsi, quantum debeo, non possum, non possum tamen ultra, quam possum. Potero vero plus, eum plus donare dignaberis; nunquam tamen, pro tu dignus habebis. S. BER. de *dil. Deo*.

Ponderibus suis aguntur omnia, et loca sua petunt. Pondus meum amor meus, illo feror, quoqueque feror. S. AUG. I. XXIII *Conf.*

Minus, Domine, te amat, qui aliquid tuum amat, quod propter te non amat. S. AUG. in *Conf. I. X, c. xx*.

Magna res est amor, si ad suum recurrat principium, si suæ origini reddatur, si refusus suo fonti semper ex eo sumat, unde jugiter fluat. S. BERN. *sup. Can. s. xx*.

Pes tuus, amor tuus; habeto duos pedes,

noli esse claudus. Duo pedes sunt duo amores, Dei et proximi. S. AUG. *Ps. XXXIII*.

Putate amorem hominis, quasi manum animæ; si quid tenet, tenere aliud non potest; ideo qui amat aliud, Deum amare non potest, occupatam habet animam. S. AUG.

O ignis, qui semper ardes, et nunquam extingueris. O amor, qui semper uris, et nunquam tepescis, accende me et accendar; accendar, inquam, ut totus te diligam solum. Minus enim amat te, qui tecum aliquid amat.

Vultis a me audire, quare et quomodo est diligendus Deus? et ego dico, quod causa diligendi Deum, Deus est. Modus diligend sine modo, est diligere ob duplicem causam, dico, Deum propter se diligendum, vel quia nihil justius, vel quia nihil fructuosius diligere potest. S. BERN. in *l. de Amor. Dei*.

Cum dicit, toto corde, tota anima, tota mente, nullam vitæ nostræ partem relinquit, quæ vacare debeat, et quasi locum dare, ut alia re frui velit, sed quidquid aliud diligendum occurrit, illic rapiatur, quo totius dilectionis impetus currit. S. AUG. de *Doct. Christ. I. I, c. xxii*.

Illi plus, quam se, diligunt Deum, qui pro ejus amore suæ ad tempus salutem non parcent, se ipsos tribulationibus ac periculis tradunt, nudari facultatibus propriis, patriæ suæ extorres fieri, parentibus et uxoribus, et filiis suis renuntiare parati sunt, et ut totum dicam, ipsam corporis mortem non solum non refugiunt, sed etiam libenter excipiunt, ambientes a corporis sui vita magis, quam a Deo vita vitæ suæ discedere. S. PROSP. S. II. de *Vit. contempl. c. xv*.

Illi perfecte diligunt Deum, qui volendo, quod vult Deus, et nolendo, quod non vult, nec ullis peccatis, quibus offenditur, acquiescunt; et semper se ad virtutes, quas ipse dignatur donare, diligendas et habendas extendunt. Ibid.

Dilexit nos Deus dulciter, sapienter, fortiter. Dulciter nempe dixerim, quia carnem induit. Sapienter, quia culpam cavit. Fortiter, quia mortem sustinuit. Discite ergo, christiane, a Christo, quemadmodum diligas Christum; discite amare dulciter, ne illicite; prudenter, ne decepti; fortiter, ne compressi deficiamus. S. BERN. *super Cant. s. xx*.

Indica mihi, ubi pascas, ubi cubes in meridie? Quid significat meridies? Magnum fervorem, et magnum splendorem, fervorem caritatis et splendorem veritatis. CANT. I.

Amoris Dei suavitas experimento, et non ratione percipitur. *BERN. de Dil. ser. LVII.*

Amandus est Deus affectuose, circumspicte, dulciter, fortiter et prudenter. *AUG. in ser. de Trib.*

Si necessitas venerit, ut amor parentum sive filiorum amore Dei comparetur, et non possit utrumque servari, odium in suos, caritas in Deum servanda est. *HIERON.*

Ille in amore Dei major est, qui ad illius amorem plurimos attrahit. *GREG. in hom.*

Nunquam Dei amor otiosus est, operatur enim magna si est, si vero operari renuit, amor non est. *Id. in hom.*

Amor Dei amorem animæ parit. *AUG. sup. Cant. ser. LXX.*

UTILITAS. — In quantum quisque amat, in tantum ad ingressum Regni appropinquat. In quantum vero amare negligit, in tantum ingredi recusat. *S. GREG. hom. XXV super illud: Domine, si tu sustulisti.*

O jugum sancti amoris, quam dulciter capis, gloriose illaqueas, suaviter premis, delectanter oneras, fortiter stringis, prudenter erudis! O felix amor, ex quo oritur strenuitas morum, puritas affectionum, subtilitas intellectuum, desideriorum sanctitas, operum claritas, virtutum fecunditas, merito-rum dignitas, præmiorum sublimitas. *BERN. de dil. Deo.*

Si vis perfecte purgari a vitiiis, in quantum prævaleas, accende in te ignem divini amoris? Si dulcedinem divini amoris perfecte gustaveris, de temporali dulcedine non curabis. *RABANUS in quodam sermone.*

Thesaurus indeficiens est amor divinus, quem, qui habet, dives est; quo quicumque caret, pauper est. *S. BASIL. in Hec.*

Caritas omnem animi languorem sanat. Caritas omnium vitiorum dulces extirpat. Caritas omnium virtutum origo est. Caritas mentem illuminat, conscientiam mundat, animam lætificat, Deum demonstrat. Animam, in qua charitas habitat, superbia non inflat, invidia non devastat, ira non dissipat, tristitia mala non vexat, avaritia non excæcat, gula non inflammat, luxuria non inquinat, semper munda est, semper casta, semper quieta, semper laeta, semper pacifica, semper benigna, semper modesta. *HUGO de Laude caritatis.*

Quisquis cognoscit te, diligit te, obliviscitur se, amat te plus quam se, relinquit se, et invenit se, et venit ad te, ut gaudeat de se. *S. AUG. c. VI Solil.*

Sancti viri amando discunt, quod docendo proferunt. *S. GREG. sup. Ezech.*

Machina mentis vis amoris, quæ illam et a mundo extrahit, et in alta tollit. *Ibid. c. CCXXXVII.*

Non sine premio diligitur, qui sine præmio est diligendus. *S. BERN.*

Meliora sunt ubera tua vino, id est, amores tui vino consolationis terrene, quia universalior afficiens totum hominem; intimior penetrans intima cordis; durabilior, quia in æternum durat. *S. THOM.*

Duæ lectiones amoris sunt, dulcoris et doloris. O adesse et abesse! primum ad majus solatium, secundum ad majus meritum. Præsentia jucundior, absentia utilior. In presentia delectatur anima cum Deo; in absentia delectatur Deus in anima. *S. BERN. Psalm.*

Scio, Domine, quia male est mihi præter te, non solum extra me, sed in me ipso. Et omnis copia, quæ Deus meus non est, egestas mihi est. *S. AUG. l. XIII Conf. c. I.*

Nec absque caritate quodlibet magnum bonum suscipitur, nec cum illa quodlibet exiguum respuitur. *S. BERN. Ep. XLII.*

Beati, qui veræ illius pulchritudinis amore inardescunt, caritatis enim vinculis quodammodo adstricti, celestem ac beatum amantes amorem, obliviscuntur domesticorum et amicorum; obliviscuntur familie, et facultatum omnium, quin et immemores potus et cibi ad corporis sustentationem necessarii, soli divino et puro amoris penitus adhaerescunt. *S. BASILIUS, in Psal. XLV.*

Quisquis habet caritatem, ut quid eum longe mittimus, ut videat Deum? Conscientiam suam attendat, et tibi videt Deum. Vult eum forte videre sedentem in caelo! Habet caritatem, et in eo habitat, sicut in caelo. *S. AUG. in Ps. XLIX.*

ÆQUITAS. — Meretur amari propter se ipsum Deus, et ab infideli; qui etsi nesciat Christum, scit tamen se ipsum. Proinde inexcusabilis est omnis etiam infidelis, si non diligit Dominum Deum suum, toto corde, tota anima, tota virtute sua. Clamat nempe intus ei innata, et non ignota ratione justitia, quia ex toto se diligere debeat, cui se totum debere non ignorat. *S. BERN. tr. de dil. Deo.*

Si homo hominem tanta diligit dilectione, ut alter alterum vix patriatur abesse; si sponsa sponso tanto conglutinatur mentis ardore, ut præ magnitudine amoris nulla perfrui valeat requie, cari sui absentiam non sine

magno moerore ferens; quia ergo dilectione, quo studio, quo fervore, anima, quam desponsasti tibi fide et miserationibus, debet diligere te verum Deum, et pulcherrimum sponsum, qui nos sic amasti, et salvasti, qui pro nobis tot, tanta et talia fecisti? Quamquam autem hæc infima habeant suas delectationes, suosque amores, tamen non tali modo delectant, sicut tu Deus noster. In te enim delectatur justus, quia amor tui suavis est, et quietus. Nam pectora, quæ possides, dulcedine et suavitate replens. Et contra amor sæculi et carnis anxius est, et perturbatus; animas certe, quas ingreditur, quietas esse non patitur. Semper enim suspicionibus et perturbationibus, variisque timoribus sollicitat eas. Tu itaque es delectatio rectorum, et merito. Quies enim valida est apud te, et imperturbabilis vita. Qui intrat in te, bone Domine, intrat in gaudium Domini sui. *S. AUG. Medit. c. XXXV.*

Solus est amor ex omnibus animæ motibus, sensibus atque affectibus, in quo potest creatura, etsi non ex æquo, respondere Auctori, vel ipsi mutua rependere vicem. Amor ubi venerit, ceteros in se omnes traducit, et captivat affectus, animæ per se sufficit, per se placet, et propter se, ipse meritum, ipse causa, ipse fructus, ipse usus. *S. AUG. Man. c. XVII.*

Væ animæ audaci, quæ speravit, si a te recessisset, aliquid se melius habituram. Versa et reversa in tergum, et in latera, et in ventrem, et dura sunt omnia, et tu solus, Domine, requies. *S. AUG. VI, Conf. c. XVI.*

Avare, an parum tibi est, si te impleat ipse Deus? Deus si ad te veniat, sine auro et argento, non vis illum? Quid ergo de his, quæ fecit Deus, tibi sufficere, cui Deus ipse non sufficit? *S. AUG. s. v in Ps. xxx.*

Da, quod peto, quoniam si cuncta, quæ fecisti, mihi dederis, non sufficit servo tuo, nisi teipsum dederis. *Id. Solil. c. I.*

Hic aurum quod est, non potest tibi esse argentum. Vinum quod est, non potest esse tibi panis. Quod tibi lux est, non potest tibi esse potus. Deus tuus totum tibi erit, manducabis eum, ne esurias; bibes eum, ne sitias; illuminaberis ab eo, ne deficias; possidebis totum integrum totus integer. *Id. I. V in Ps. XXXVI.*

Ob duplicem causam Deus propter seipsum diligendus est, sive quia nihil justius, sive quia nihil diligi fructuosius potest. Meretur amari propter seipsum Deus et ab infideli,

qui, etsi nesciat Christum, scit tamen seipsum. Poinde inexcusabilis est omnis etiam infidelis, si non diligit Dominum Deum suum toto corde, tota anima, tota virtute sua. Clamat nempe intus ei innata, et non ignota ratione justitia, quia ex toto se illum diligere debeat, cui se totum debere non ignorat. *S. BERN. t. De dilig. Deo.*

Quid mihi es? Miserrere, ut loquar. Quid tibi sum ipse, ut amari te jubeas a me, et nisi faciam, irascaris mihi, et mineris ingentes miserias? Hei mihi, parvane est ipsa miseria, si non amem te? *S. AUG. l. I Conf. c. v.*

Quando ignorabam, me instruxit; quando errabam, me reduxit; quando peccabam, me correxit; quando steti, me tenuit; quando cecidi, me erexit; quando ivi, me duxit; quando veni ad ipsum, me suscepit.... Nec pro his omnibus, quod rependam habeo, nisi tantum ut diligam. Non enim, melius, nec decentius quam per dilectionem rependi potest, quod per dilectionem datum est. *S. BERN. super illud Psal.: Quid retribuam.*

Altare Dei est cor nostrum, in quo jubetur ignis semper ardere, quia necesse ex illo ad Deum flammam caritatis indesinenter ascendere. *S. CREG. l. XV Mor. XVII.*

Cum amat Deus, non aliud vult, quam amari. Quippe non ob aliud amat, nisi ut ametur, sciens ipso amore beatos, qui se amaverint. *S. BERN. s. LXXXIII in Cant.*

Nulla major est ad amorem invitatio, quam ad amorem pervenire; nimis durus est animus, qui, si dilectionem nolit impendere, nolit rependere. *S. BERN. s. LXXXIII in Cant.*

JUCUNDITAS.—Verus amor non sentit amaritudinem, sed dulcedinem, quia soror amoris dulcedo est, sicut soror odii est amaritudo. *S. AUG. l. XIII Conf.*

Quamquam hæc infima habeant delectationes suas, suosque amores, non tamen tali modo delectant, sicut tu, Deus noster. In te enim delectatur justus, quia amor tui suavis est et quietus. Nam pectora, quæ possides, dulcedine et suavitate replens. Et contra amor sæculi et carnis anxius est et perturbatus; animas certe, quas ingreditur, quietas esse non patitur. *S. AUG. Med. c. XXXV.*

Qui vult gaudere de se, tristis est, qui autem de Deo gaudere vult, semper gaudebit, quia solus Deus sempiternus est. *Id. s. XXX, de SS.*

Domine Deus virtutum, ostende faciem

nam, et salvi erimus. Nam quaquaversum se verterit anima hominis, ad dolores figitur alibi, præterquam in te, tametsi figitur in pulchris extra te, et extra se. *Id. l. IV Conf. c. x.*

Anima amans debet continuo stare in presentia Dei, et habitare intra Deum, sicut intra favum mellis habitat apis, quæ ita se ei includit, ut non aliud nisi mel videat, gustet et tangat; sic illa non aliud nisi divinam suavitatem aut in ipso Deo tanquam fonte, aut in creaturis instillatam gustet. Sugo, suge, et bibe dulcedinem divinæ suavitatem inenarrabilem, immergere et replere, adhare, sume, et frui. *S. AUGUST.*

Laudatur vobis caritas, erigimini, acclamatis, laudatis! Exhortor vos, quantum datur ad magnum thesaurum. Si vobis ostenderetur aliquod vasculum anaglyphum, inauratum, opereose factum, et illiceret oculos vestros, et duceret in se intentionem cordis vestri, et placeret vobis manus artificis, et splendor metalli, et pondus argenti, nonne unusquisque vestrum diceret: O si haberem vasculum istud? Laudatur vobis caritas, si placet, habete, possidete. Non opus est, ut furtum alieni faciatis; non opus est, ut emere cogitetis, gratis constat; tenete eam, amplectimini eam, dulcis illa nihil est. Si, cum commemoratur, talis est, cum habetur qualis est? *S. AUG. tr. VII in Ep. Joann.*

Existimo, quia nec eum inventus fuerit, cessabitur a querendo non; pedum passibus, sed desiderii queritur Deus. Et utique non extendit sanctorum desiderium felix inventio, sed extendit. Numquid consummatio gaudii, desiderii est consumptio? Oleum magis est illi. *S. BERN. serm. LXXXIV. in Cant.*

DIGNITAS. — Talis est quisque, qualis ejus dilectio; terram diligis? Terra es.

Deum diligis? Quid dicam? Deus es! *Ego dixi, Dii estis. S. AUG. h. II in Ep. Joann.*

Cum queritur, utrum quisque sit homo bonus? non queritur, quid credat, aut speret, sed quid amet? Item, nihil esse isto Dei dono excellentius. *Id. in Ench. c. CXXVII.*

Nihil est pretiosius Deo virtute dilectionis, nihil est desiderabilius diabolo extinctione caritatis. *S. GREG. in Past.*

Beatus vir, qui ascensiones in corde suo disponit, non gressibus corporis, sed affectibus mentis. Amando ascende, quanto plus amaveris, tanto plus ascendes. *S. AUG. in Ps. LXXXIII.*

Non clarescit anima fulgore eternæ pul-

chritudinis, nisi prius hic arserit in officina caritatis. *S. GREG. l. XVIII. Mor. c. xv.*

Quantitas cujusque animæ estimator de mensura caritatis, quam habet. *S. BERN. in Cant. s. XVII.*

Nunquam humana opera mirabitur, quisquis se cognoverit filium Dei; deiecit se de culmine generositatis, qui admirari aliquid post Deum potest.

FACILITAS. — Nil durum, nil amarum, nil grave, nil lethale computat amor verus. Quod ferrum, quæ vulnera, quæ pœna, quæ mortes amorem prævalent separare perfectum? Amor est impenetrabilis lorica; respuit jacula, gladium excutit, periculis insultat, mortem irridet. Si amor est, vincit omnia. *S. CYR. l. de Spect.*

Qui amat, non laborat; et omnis labor non amantibus gravis est; amor solus est, qui nomen difficultatis crucescit. *S. AUG. l. XIII. Conf.*

Ideo sponsa, dum dicit: Fasciculus myrrhæ dilectus meus mihi, non fascem, sed fasciculum dilectum dicit, quod leve præ amore illius ducat, quidquid laboris imminuat, et doloris. *S. BERN.*

Quomodo grave est mandatum Dei? Aut enim quisque non diligit, et ideo grave est; aut diligit, et grave esse non potest. *S. AUG. l. IX. de Nat. et grat. c. IX.*

Quid hic molestum est, aut difficile? Non juberis maria nondum tentata trajicere, et tempestate furenti in mediis fluctibus susque deque jactari, non itinera ingredi feris infesta et latronibus, satis est, si annuat animus. *DM. NYSSEN. s. II. in Dom. 17.*

Nihil difficile est, nihil grave est, quod nobis imperatur, si voluerimus. *S. CHRYS. hom. XIV in epist. ad Hebr.*

Amor facilis est, omnibus se exhibet, nulli se negat, capit eum juvenis et senex, vir et mulier, sanus et infirmus, dives et pauper, summus et infimus, liber et servus, secularis et Religiosus, debilis et fortis, nec est, qui se valeat excusare. *Ignora de Dio. amore c. I.*

EX LIBELLO DE IMITATIONE CHRISTI.

Verè magnus est, qui magnam caritatem habet. *L. I. c. III.*

Qui Deum ex toto corde amat, nec mor-

tem, nec supplicium, nec judicium, nec infernum metuit, quia perfectus amor securum ad Deum accessum facit. *L. I. c. XXIV.*

Si semel perfecte introissis in interiora Jesu, et modicum de ardenti amore ejus sapuisses, tunc de proprio commodo vel incommodo nihil curares, sed magis de opprobrio illato gauderes, quia amor Jesu facit hominem seipsum contemnere. *L. I. c. I.*

Amans Deum anima, sub Deo despicit universa. *L. II. c. v.*

Dilectus tuus talis est nature, ut alienum non velit admittere, sed solus vult cor tuum habere, et tanquam Rex in proprio throno sedere. *Ib. l. II.*

Verus amator Christi et studiosus sectator virtutum non cadit super consolationes, nec querit tales sensibiles dulcedines; sed magis fortes exercitationes, et pro Christo dures sustinere labores. *L. II. c. IX.*

Ecce Deus meus et omnia, quid volo amplius, et quid felicius desiderare possum? O sapidum et dulce verbum; sed amanti verbum, non mundum, nec ea, quæ in mundo sunt. *L. III. c. XXXIV.*

Quidam amando me intime, didicit divina, et loquebatur mirabilia. Plus profecit in reliquendo omnia, quam in studendo subtilia. *L. III. c. XLVIII.*

O qui scintillam haberet veræ caritatis, profecto omnia terrena sentiret esse plena vanitatis. *L. I. c. xv, §. 3.*

Verè ineffabilis dulcedo contemplationis tuæ, quam largiris amantibus te. *L. III. c. x, §. 1.*

EXEMPLA EXTERNA.

B. Virgo Maria adeo amavit Deum, ut amore mortua fuerit, ut committere sentiant SS. PP. et Doctores. *SS. PP. et Interp.*

S. Petrus Domino sæpius roganti, amas me? Respondit: Domine, tu scis, quia amo te. *JOAN. XXI.*

S. Paulus ita dilexit Deum, ut cum veritate dicere ausus sit: Quis me separat a caritate Dei? *ROM. VIII.*

De S. Maria Magdalena Christus ipse dixit: Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum. *LUC. VII.*

S. Ignatius Martyr adeo Christum dilexit, ut dixerit: Ignis, crux, bestia, contractio ossium, membrorumque divisio, et totius

corporis contritio, et tota tormenta diaboli in me veniant, tantum ut Christo fruatur. *Vita, apud SURIVM, l. Febr.*

S. Thecla, post superatas bestias et carceres, sic orasse scribitur: Etiamsi in singulis diebus mihi cum igne, belluis, vineulis, careribus rem esse contingat, adeo mihi omne mortis et discriminis genus pro pietate subeundum ipsismet Paradisi delicias, epulisque instructissimis potius ducitur; tantummodo digna, quæ pro te et nomine tuo cruciatus tolerare semper possim, habear. *Vita.*

Junior quidam monachus ex seniore quodam querebat, cur caritas modo tam perfecta non sit, atque olim fuerat? Cui ille respondit: Olim omnes sursum progrediebantur et hinc corda etiam secum rapiabant. Sed nunc omnes ad terram inclinantur, et quæ sua sunt, querunt. *PETRUS SANCHI in Regn. Dei p. VI. c. vi.*

Cum Zeno monachus in eremo contemplatione absorptus circumiret, obviam illi factus Mædonius Imperator, quid ageret? interrogavit. Cui Zeno: Et quod tuum in hoc loco negotium est? Cumque Imperator responderet: Venatio meum negotium est. Respondit Zeno: Et ego pariter censeo Deum, neque donec apprehendero, cessabo. Quo dicto tergum vertens Imperatori, abiit. *Idem, p. VII. c. VIII.*

Dominicus cum aliquando solus in campo ab hæreticis deprehensus interrogaretur, quæquid aeternus esset, si ipsum occidere presumerent? respondit, se hoc unum petiturum, ut, quo diutius cruciatus sentire, summeque erga Deum amorem magis testari posset, lento eum martyrio excrucierent. *Ibid.*

S. Antonius tantum in amore Dei profecerat, ut Abbatem Ammonio dicere ausus sit: Nunc tandem non timeo Deum. (Intellige servili timore.) Cumque Ammonius diceret: Et quare tu tanti æstimaris ab hominibus, cum tamen ego plus multo laborem et agam, quam tu? Respondit S. Antonius: Quia ego etiam Deum plus diligo, quam tu. Et hoc sine vana gloriatione proferebat. *Ibid.*

Virgo quædam in molestis mali dæmonis impugnationibus constituta, cum jam pene succubisset, atque ideo nubere statueret, Christus eam invisit, dixitque: Me dilige, qui sum formosus, dulcis et generosus. *CANTIP. l. II Apun c. LVII, p. 25.*

Joannes Junior de scholaris scribit in *Scala cæli*: Qui ingressus Parisiis, Theologiam, eum

audisset legi : Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde etc. subito surrexit, et abiit; mirantibus vero Magistro et discipulis dixit : Antequam plus audiam, volo hoc opere complere. Et mox religionem ingressus est. *Spec. Ex. tit. dilectio. Ex. II.*

Urbanus adolescens post vitam diu inter flagitia exactam, tandem seria poenitudine eam detestatus est; quo facto ductus ab Angelo Custode ad stabulum Bethlemiticum, ubi iuxta Christum ac B. V. misericordia in candida veste ramum olivæ portans astabat, qua suadente hic modo pedes, modo manus Jesuli deosculans, mille elicit actus contritionis, spei et demissionis, præcipue tamen amoris, quibus eo usque exarsit, ut omnino denique consumptus conciderit. *KISSELLUS t. I. c. LX, §. 18.*

B. Ægidius, e Francisci familia, ita aliquando S. Bonaventuram familiari sermone, et imato, quo erat, candore agressus legitur : O vos beatos, quibus eruditio miros Deo serviendi laudandique modos suppeditat! Nos idiotæ quid ea in re scimus, quid facere possumus? Cui Bonaventura : Etsi cætera omnia, quæ tu tantopere suspicias, desint, mi Ægidi, parum est, si Dei adsit amor, illo enim uno plus ad Dei obsequium poteris, quam aliis omnibus. At potestne, subjicit Ægidius, tam facile et ardentem amare imperitus aliquis, quam doctus? Potest vel maxime, inquit, Bonaventura. Ad quæ sanctus ille Idiota e conspectu se illius proripit ad Monasterii muros, qua parte in urbis plateam patebat aspectus, accurrit, et qua potest, voce clamat : Audite, o vetulæ, audi ignarum vulgus. Si Dominum Jesum Servatorem vestrum amabitis, Doctore nostro Bonaventura poteritis esse apud Deum majores. Quo dicto hæsit in Deum absorptus non minus tres horas immobilis. *Chron. Franc. p. II, l. VII. c. XIV.*

S. Augustinus dixisse fertur : Domine Deus, ita te diligo, ut si Deus essem, vellem sortem inter nos commutare, et ego Augustinus essem, ut tu Deus esses. In quo apparet quasi cæco impetu voluntatem in amati bonum ferri, neque dare otium intellectui, ut attendat ad ea, quæ dicit, et dictorum, ac voti impossibilitatem videat. Impossibile enim est Deum velle non esse; cum ultimus ipse sit sibi omnium suorum amorum, et desideriorum finis. *PENNÆO. Consid. XXIII. f. 381.*

Non immerito ergo cor ipsius Angelis tra-

ditum est, ut incoeruptum servaretur. Sigiberto, deinde Episcopo Lugdunensi, post longas preces ad impetrandum aliquid reliquiarum S. Augustini ad Deum fusas, pyxidem crystallinam, auro gemmisque distinctam inclusum ab eodem tutelari Angelo donatur, ac dum in Hymno : *Te Deum*, in gratiarum actionem decantatur, ad illa verba : *Sanctus, Sanctus*, palpitare, et exultare conspicitur, Deo ad tanti viri celebrem in amore Sancto memoriam hominum animis imprimendam, in corde ejus post quinque amplius annorum centurias tam admiranda amoris divini argumenta manifestante, dum ille viveret, a Trinitatis comprehendendo mysterio a puero cocileari totum mare in exiguum fossam exhaurire satagenti deterretur; non vero ab illa infinitæ caritatis divine, quam proxime poterat, accessione, a qua tantos amoris ignes concepit, repellitur.

Erat puella quædam in Brabantie partibus inter proceres generosa, quæ in amorem eujusdam juvenis per multos annos miro dæmonum stimulabatur insultu. Hæc enim cum mihi frequenter cum multis lærymis in confessione diabolicas insidias aperiret, consulti, ut summopere caveret, ne nutu aut verbo juveni tentationis occasio præberetur; et paruit illa diligenter, ut morui. Cumque adeo graviter tentaretur, ut somni cibique perderet appetitum, accidit nocte quadam, ut tanto dæmonum agitaretur impulsu, ut superveniente aurora surgere cogitaret, et clam adire juvenem, qui in vicinia morabatur. Nec mora, ubi oculos aperuit, vidit Christum, quasi plagis recentibus crucifixum, leni sermone dicentem sibi lingua patria : « Tu me dois aimer, je suis très-beau; bon et doux, noble et loyal. » Quod nos latine coloratis verbis exponimus : Me diligas, qui sum formosus, bonus, dulcis, et generosus. Unde versus :

Diliges formosum, dulcemque, bonum, et generosum.

Hæc ut dixit, repente disparuit, et puellam in omni pace, et gaudio, et gratiarum actione ab omni tentatione liberrimam dereliquit. Bene et veridice de se Christus asseruit. Diligendus est enim præ omnibus; quia « speciosus forma præ filiis hominum; » et splendor est gloriæ, et figura substantiæ Patris. Contra de homine dicitur : « Omnis caro fenum. » Diligendus est etiam, quia « bonus, a quo omne bonum. » Contra de hominibus : « Nemo bonus, nisi solus Deus. »

Diligendus est etiam, quia dulcis, « ejus labia favus distillans. Misericordia enim ejus super omnia opera ejus. » Contra de homine Salomon querit : « Nequius oculo quid creatum est? Qui tamen est lucerna corporis nostri. » Diligendus est etiam, quia generosus, « quem Deus Pater constituit hæredem universorum, per quem fecit et sæcula. » Contra de hominibus Malachias ait : « Numquid non pater unus omnium nostrum? Quare despicit unusquisque proximum suum? » Merito ergo puellæ juvenem diligenti Christus per hæc verba conclusit, et se potius diligendum, formosum, bonum, dulcem, et generosum comprobavit. *Tu. CANTIPR. li. II Apun. c. LVII, p. 24.*

Erat quædam virgo nobilis, 14 annorum, quæ B. Virginem valde erat devota. Hæc gloriosam Virginem rogabat continue septem annis, ut sibi dignaretur ostendere Filium suum. Quæ cum in vigilia Nativitatis Domini orationis causa sola capellam intrasset, apparuit ei Virgo pulcherrima, tenens Filium in manibus, et allocuta est virginem Dei : Accipe Filium meum, et lude cum eo. Quæ gaudens fecit. Cui puer : Diligisne me? Et illa : Omnino. Et ille : Quantum? Tunc illa : Plus quam corpus meum. Et Jesus ait : Quantum plus corde tuo diligis me? Et illa : Nescio dicere, sed ipsum cor loquatur. Quo dicto statim cor ejus præ amore scissum est. Tunc Beata Virgo accepta anima ejus in concentu Angelorum deduxit in cælum. Ad cantum vero Angelorum familia occurrit, et virginem mortuam invenientem, odore inenarrabili sunt repleti. Et Fratres Prædicatores, qui aderant, cor ejus aperientes scissum invenerunt, et in eo scriptum erat : Diligo te plus, quam me, quia tu creasti, redemisti, dotasti me. *Spec. Ex. v. Dilectio ex II.*

Sanctæ Mariæ Magdalene de Pazzis frequentissimum fuit, cursare per domum, obvias sorores apprehensa dextera ardentibus verbis ad amorem Dei excitare, hortum ingredi, spatia citato gressu conficere, identidem suclamare. O amorem! Ad æris campani turrim accurrere, illudque totis connixa viribus pulsare, cum illis vocibus : Excitemus mortales omnes, ut amorem hunc ament. O amor, si mihi ferrea vox foret, quam vocalissime profecto inclamarem! Amate hunc amorem, mortales, amate! Ad hæc ardoris haud tolerans, brachia et sinum, frigida immergere, ac spargere consueverat.

Hæc illa in ipso æstu caritatis, quæ ex imo cordis oceani instar effusa in animæ facultates, minoris prudentiæ fines omnes obruit; eadem, quum sibi relinquatur, mirum quanta modestia eos ignes dissimularet, quorum pallidus in ore cineres gerebat. *JOAN. Ruo. Hist. I.*

Cornelia etiam Lampugnana, quum se unam illis ardoribus exhauriendis imparē sentiret, identidem ad socias suclamabat : Ferte opem, properate sociæ, ut amorem amem! Tum vehementius incitata, jamque amore victa : Satis est, satis, non ultra ferre valeo. Mox : Proh! quam libenter cor mihi dilacerari vellem pro Dei honore! Parcite, qui hæc legitis, imperiosus amoris! et mira velocitate omnes ciet, agitique animæ affectiones. Idem. ex II.

Violentior in S. Philippum Nerium incubuit divina flamma, quam ut excussa juste contentus acquiesceret; huic olim triumphalibus martyrum in spelæis ad D. Sebastiani, profunda jam nocte intentus precanti, tantus repente divini amoris incidit et cælo calor, ut animo in amorem dulcissimè liquescente, humi abjecto exclamaret : Impar sum, Domine, impar sum. Mox ubi concitatissima illa vis, paululum se remittens, consuevite vitæ officii, liberum animum reliquit, sinistras inter costas repentinum tumorem dolore nullo animadvertit Philippus. Novum insuper cordis laxato spatio existere, cum veluti exultans subsultaret, ac inaudito sub fornice, costis duabus majorem in arcum curvatis, vel triumphum ageret de sæculi cupidine victo, vel regium in morem, magnifice habitans, ac sibi in illa perplacens nova ædis laxitate gloriosissime plauderet. Fuit hoc deinde Philippo proprium, ut quum divinis rebus tractandis, mysteriisque impertiendis amorem excitasset, illius vim non ferens toto corpore concuteretur. Quin summa non minus hyeme, quam senectute, jam octogenario ab hæc pietate æstuantis facies, oculique dulcissima quadam vi emicabant, totusque in ore erat amor, cujus lumini venerabilis quidam pallor, et qualis amantium solet esse, succedebat. Non hæc tamen summa illius amoris laus, sed quod liquidissimis hisce voluptatibus carere, ut sincerius amaret, præoptabat. *Ibid., ex II.*

Nicolao Factorio, Ordinis Minorum, adeo promptus amoris flammæ explicandæ animus erat, ut vel levi ejus recordatione a sensibus procul abriperetur, coque duce ad divina

peregrinaretur. Itaque opere summo cavebat, ne in publico de amore sermonem inferret, cujus recordatione violentius excitabatur. At quum domi se illi permiserat, nihil omitebat eorum, que amantibus solemnitas sunt suspiria, concursationes, gemitus. Verum illud non vulgare, quod quum æstum non ferens, in piscinas desiliret, ferveret illico frigida, quasi admoto igne, ita aliter ac in fabricarum lacubus, quum tingitur ferrum. Et vero admirabilis erat ardor caritatis, que mediis in aquis fervorem excitabat. *Ibid.* exempl. xv.

B. Jacobonus quondam interrogatus, cur tantam vim lacrymarum profunderet: Quod amor non amatur, respondit. S. Franciscus Seraphicus, concepto etiam voto, se obligavit nihil se cuiquam postulanti negaturum, si amore Dei postularet. Unde accidit, ut cum quidam ex ejus sancta familia ob viri sancti venerationem cuperet illius veste uti, per amorem Dei persecuti, quam primum facta permutatione suam illi tunicam cederet. Unicum dumtaxat pauperem semel rejectit, etsi legitima esset observandi formula usus, quod domesticis negotiis nimium quantum esset occupatus; mox tamen, repulsæ memor, inquisito liberalem stipem erogavit, veniam etiam precatus, quod eum indonatum ad primas preces dimisisset. *BARRY*, in *Bland.* c. vi, *æcer.*

Raymundus Lullus quavis occasione amoris nomen iteravit, et responsi loco reposuit: Si ab eo quæsisset: Cujus es? Amoris, respondisset. Unde venit? ab Amore. Quo pergis? Ad amorem. Quis te huc adduxit? Amor. Unde vivis? Amore. Ubi habitas? In amore. Totum ejus ac unicum negotium erat, de amore cogitare, ac loqui. *Ibid.* l. I.

S. Gertrudis, recensens vice quadam diversos casus instabilitatis, conversa ad Dominum dixit: Mihi adherere tibi soli, dilecte mi, bonum est. Tunc Dominus inclinatus circumplectebatur eam dicens: Et mihi semper adherere tibi suave est, dilecta mea. Quod cum diceret, omnes Sancti assurgentes obtulerunt merita sua ante thronum ob reverentiam Domini, ut inde tribueret animæ istius, ut vel sic dignior sibi fieret habitatio in ea. Unde intellexit, quam facilliter Dominus inclinatur ad animam, et quam libenter Sanctorum cætus ipsi ad hoc famulantur, quo ex ipsorum meritis indignitas animæ suppletur. Hinc cum ex affectu desideriorum diceret: Ego vilis homuncio saluto te,

amantissime Domine. Tale a dulcissima pietate Dei accepit responsum: Et ego resaluto te meam amantissimam. Per quod intellexit, quod, quotiescumque aliquis dicit Deo: dilecte mi, vel dulcissime, vel amantissime, et similia eum intenta devotione, frequenter ab ipso tale accipit responsum, ex quo ipse quasi privilegium specialis gratiæ habeat in cælis, sicut Joannes Evangelista speciale habet gloriam in terris ex eo, quod vocatur « Discipulus, quem diligebat Jesus. » *INSINUAT.* c. XXIX.

Eadem virgo eum quadam vice circa Dominicam Passionem memoriam habere devotius occupatam, et inde quasi effrenis in abyssum desideriorum ageretur, sensit iocursum præ nimio æstu desideriorum valde successum, et dixit ad Dominum: Mi amator dulcissime, si istud, quod nunc sentio, scirent homines, dicerent, quod jure a tali fervore abstinere deberem propter recuperandam corporis sanitatem; cum tamen tibi oculorum meorum cognitor perspicere patet, quod omni conatu virium et sensuum meorum non possem me modo continuasse a tue suavitatis pertransitiva commotione. Ad quod Dominus respondit: Quis, nisi sensu carens nesciat, quod inastimabiliter efficaci dulcedo divinitatis mee incomprehensibiliter longe excedit omnem humanam et carnalem delectationem, cum omnis dulcedo corporea, divinæ dulcedini coarctata, sit quasi stilla roris exigua ad immensum pelagus totius maris, cum tamen sæpius homines tam efficaciter humana delectatione trahantur, quod nullatenus se possunt continere ab aliquibus, unde non corporis, sed etiam animæ se sciunt periculum incursum æternum. Quanto minus anima mea divinitatis dulcedine penetrata, se potest ab amore meo continere, unde sibi scit æternam felicitatem provenire? *Ibid.* l. III, c. XLIV.

S. Petrus, audiente S. Brigitta, ad militem quemdam dicebat: Ego, qui graviter cecidi, sed fortiter surrexi, impetrabo tibi loriam, id est, divinam caritatem; sicut enim lorica ex multis constat ferreis circulis, sic caritas defendit contra tela inimici et animæ, fortiorem reddit hominem ad toleranda mala ingruentia, agiliorem efficit ad amorem Dei, et ferventiorum ad divinos labores, invictum in adversitatibus, longanimitatem in spe, perseverantem in inceptis. Hæc itaque lorica fulgere debet, ut aurum, fortis esse ut chalybs et ferrum. Quia omnis homo

caritatem habens, ductilis esse debet, ut aurum, per patientiam contra omnes adversitates, fulgensque per sapientiam et discretionem, ne hæresim recipiat, pro integritate fidei, dubiaque pro certis. Sit quoque lorica fortis, et ut ferrum domat omnia, sic homo utens caritate, studeat humiliare eos, qui resistunt fidei et bonis moribus. Non retrocedat propter obloquutiones, non flectatur propter amicitias. Non tepescat propter comoda sua temporalia. Non dissimulet propter quietem carnis. Non reveratur propter mortem, quia nemo potest auferre vitam, nisi permittente Deo. Verumtamen quamvis lorica ex multis constet circulis, tamen duo sunt principales circuli, quibus lorica contextitur caritatis. Primus itaque circulus est cognitio Dei, et frequens consideratio divinarum beneficiorum ac præceptorum, ut sciat homo, quid faciendum sit Deo, quid proximo, quid mundo. Secundus circulus est refrenatio propriæ voluntatis propter Deum; omnis quippe, qui Deum perfecte et integre diligit, nihil sibi de voluntate, que contra Deum est, reservat. *Lib. IV Revel. c. LXXIV.*

His similia tradit S. Gregorius Papa: Qui perfecte Deo placere desiderat (quales sunt omnes ii, qui volunt perfecta erga Deum caritate fervere) sibi de se nihil relinquat.

Fr. Victor Bergomat demoni dicenti damnatum esse, respondit: Si sum, ergo Deum in vita laudabo. Sumensque flagellum, et se cædens interea cantabat: Laudabo Dominum in vita mea, psallam Deo meo quamdiu fuero. *Annal. v, Copie. 1566.*

S. Apostolus Paulus cum esset Tyri ab Agapo Propheta et Spiritu Sancto ipsi fuit predictum, quod vincula tribulationesque passurus Hierosolymis esset, ipse tamen eodem Spiritu confirmatus, illic proficiscer nequaquam dubitavit; lugentibus discipulis, et magistrum indulgentissimum pariter ac doctissimum a proposito deterrentibus: Quid facitis, inquit, lentes et affligentes cor meum? Ego autem non solum alligari, sed et mori in Hierusalem paratus sum propter nomen Domini Jesu. Ivit, in insidias incidit, comprehenditur, ligatur, cæditur, torquetur. Et tamen cum ei fandi copiam fecissent, tortores suos in viam salutis dirigere molebatur, non pro se sollicitus, ut vel sic acceptus dimitteretur, sed pro illis, ne errantes in æternum perirent pro injuria, referens beneficium, pro malo bonum. Non enim languescit

odium sustinens caritas; sed accenditur, si vera fuerit. *MARULL. lib. V, ex Act. Ap.*

Caritas Sanctos homines Dei non modo divitiarum dignitatemque sæcularium, atque honorum, verum etiam vitæ lucis hujus contemptores fecit. Nullis tyrannorum minis supplicisve absterri potuerunt, ne nomen Christi ubique palam prædicarent, atque extollerent. Petrus, Andreas, Philippus crucifigi non recusarunt, Jacobus et Paulus capite truncari, Jacobus alter de pinnaculo templi dejici et fullonis fuste mactari, Joannes in bullientis olei dolium nudus demitti, Thomas et Mattheus lanceis confodi, Stephanus lapidibus obrui, Matthias scæni percussus, Simon et Judas irruenti sacrilegorum impetu elidi atque obteri, reliqui omnes discipuli diversis tormentorum generibus absumi ac periri. Quid post illos de tot millibus martyrum dicam? Dulcia illis tormenta erant, per que ad Christum ascendere, et cum ipso jungi properabant. Nihil illis formidini, nihil timori esse poterat, quoniam perfecta caritas foras mittit timorem; vehementiores penas repeterunt, ut majora erga Christum amoris testimonia redderent; sed nulla tam vehemens a persecutoribus excogitari poterat, ut equaret patientium affectum, graviora tolerare parati erant, quam noverat inferre rabies inimici in ipsos debacchantis. *MARULL. ibid.*

EXEMPLA DOMESTICA.

S. Ignatius quantopere diligeret Deum, ex eo colligi poterat, quod post mortem visus sit corde aperto, in quo dilecti Jesu nomen aureis characteribus scriptum legebatur. Ante conditas Constitutiones promulgavit regulas quasdam, quas tunc omnes observabant. Earum prima erat, ut parum pectus, et in amore Dei flagrans perpetuo custodirent, nihil ut aliud amarent, expeterentve, nisi Deum, aut esse, ac sermocerari cum Deo. *Nier. c. viii de amore erga Jesum, H. S. p. 1, l. VII, num. 11.*

Dicere solitus erat, si Deus cum in gehenna collocaret, nihil sibi acerbius fore, quam audire blasphemias in Deum. *H. S. p. 1, l. X, n. 2. Rib. lib. V, c. 1.*

Ad eo vero desiderabat frui Deo, ut quoties de morte sua cogitaret, a lacrymis temperare vix posset. Quantalibet vero cura et molestia fatigatus esset, in Dei tamen recor-

datione mox acquiescebat. *Gloria S. Iga.* c. vii, ubi plura vide.

Clarum quoque de ejus eximia caritate testimonium habetur in relatione pro Canonizatione in hæc verba: Quantopere diligere, patet ex summa illa cura, ac diligentia, qua studuit propter Deum proximo in spiritalibus, ac temporalibus semper benefacere, et ex maxima vigilantia, qua curavit cor suum mundum custodire. Neque vero tantummodo custodivit cor suum ab iis, quæ sunt contra dilectionem, sed etiam a se ipso amorem omnium rerum, quæ Deus non sunt, prorsus abiecit, atque in eundem transtulit Deum; omnemque affectionem ad Dei dilectionem referre conatus est. Hanc in Deum caritatem (pergunt iidem Apostolici Commissarii) adeo puram in suo corde aluit, retinuitque, ut etiam sui ipsius amorem prorsus amandaret. Dixit enim aliquando,

se, si optio daretur, velle potius vivere cum incertitudine Beatitudinis, et interim servire Deo, quam cum certitudine tunc obire; et judicare, sibi magis durum et poenale futurum, audire blasphemias in Domini nomen, quam poenas inferni pati, si unquam ad inferos detruderetur a Deo. Tanto denique erga Deum amore flagrabat, ut tota die illum exquireret, et nihil aliud loqueretur, nihil aliud eperet, quam placere Deo, et illius obtemperare voluntati. Itaque illi se totum committebat, illum omnino sequi decreverat etiam toto celo, terraque privaretur. Omnes suas cogitationes, verba, opera in Deum, tamquam in finem referebat; ad Deum, ac Dei gloriam honoremque destinabat; atque ad hoc, veluti symbolum: *Ad majorem Dei gloriam*, in ore semper habebat. Ex his nimirum oriebatur illud magnum gaudium spirituale, quo hic Dei servus plane repletus erat; illa serenitas, quam semper in vultu præseferbat; illa pax interior animi. Hæc illi. *Relatio pro Canoniz.*

S. Franciscus Xavierius scribebat in quadam Epistola: Tædet me interdum vitæ, ac satius esse arbitror pro religione mortem optetere, quam in tot tantisque divini Numinis contumeliis vivere. Lib. I, ep. vii.

B. Aloysius tanto Dei amore flagrabat, ut quoties ejus mentio fiebat, ita inflammaretur, ut in vultu etiam signa quedam emicaret.

P. Petrus Faber cupiebat ad eum amoris gradum venire, ut anime sue damnationem non tam timeret ob gehennæ tormenta, quam

ne tam pretiosus Christi sanguis in ipso periret. *Vita* l. I, c. xiii.

P. Sebastianus a Campo adeo amabat Deum, ut præter eum nihil in mente et ore illi esset, hunc solum desideraret; hinc non modo rursus tota urbe notissimus nesciebat, sed neque quæ domi erant omnibus trita, audiebat, imo sæpe ignorabat, quæ nostri in collegio munia haberent. *Prov. Sardin.* 1598.

P. Jacobus Salesius divini amoris magnitudinem tot modis exprimebat, ut nunquam satis ardere videretur, omnis illius sermo inde fere principium, ibi finem sortiebatur. Si quodam jubebatur ac socios verba facere, nihil sonabat aliud, quam amorem divinum. Illiusque et usque nutriendi adveniebat spiritalis industrias, quibus uteretur, qua rumpitiores sequentibus versibus comprehenditur.

Gusto Deum, cupio, zelor, gratioso revolvo,
Offero, depono, atque resigno, mortificoque:
Confero, magnifico, admiror, congratulor ipsi.
Biblioth. Scrip. Soc.

Quorum verborum iste est sensus brevis quoddam amoris compendium complectens: Detector Dei quodam gustatu; cupio unice ipso frui, quæ cupido mihi zelum acuit ipsi serviendi; idque vel maxime, dum recole beneficia illius in me, pro quibus ipsi debitas gratias persolvo; meque illi in signum gratitudinis ex integro offero; et me, meaque omnia ad pedes ipsius depono; ut, cum me ipsi plene resignavero, de me constituat arbitrato suo; atque ut in hoc me resignative contineam, me mortifico; conferoque cum ipsius perfectionibus creata omnia, quæ ubi longe inferiora deprehendo, illas extollo atque magnifico; cumque laudando deficio, admirandus veneror; et tandem Deo suas gratulor excellentias. *Mortes Illust.*, 5 Feb. fol. 160.

Insuetus in Joanne Baptista Sanctio amoris ardor fuit, et votum ultra mortalium vota questissimum. Nam, quum amori se totum permisisset, ita comparatus vivere didicerat, ut una moriendi, id est, ad videndum, quem unice diligebat, Deum, evolandi spe vitam toleraret. Hinc gravissima illi affirmatio, si integram sibi vite diem supercede, vel divinitus acciperet, vel certa crederet persuasione, atroci se doloris telo confixum iri, ideoque certissime moriturum, quod tandem ab amato Deo abfuturum se certus esset. Res igitur plena erat admirabilitatis, vivere ho-

minem ea tantum gratia, quod se cito speraret esse moriturum. *JOAN. RHOD. Hist.* II, fol. 15.

Vincentius Caraffa jam inde a pueritia perenni Numinis memoriæ mentem assuefecit; et ut sensus quoque, præter genium suum, ejus imagini effingendæ famularetur, a tyrocinio solitus erat objicere oculis hæc verba: Præsentia Dei. Quam artem junioribus, aliisque amandi necdum satis peritis suadebat, usque dum animus suoapte impetu in Deum feratur. Idem benefaciebat omnibus, non tantum extra spem cujuslibet commodi, verum etiam actionis gratiarum, male namque repeti, aiebat, ab hominibus, quod Deo omnino dederis. Semper in ore habuit hæc verba: Amare, et pati; pati, et amare. Et in rei hujus memoriam diu super nudo pectore gestavit paupertinum signum Redemptoris in cruce pendens, at sine cruce; sive quod ipse cordi suo tanquam cruci clavis amoris, illum affigi desideraret; sive quod molestiam atque crucem majorem ferret. L. II, *Vita* c. IX et XII.

SIMILITUDINES.

NATURA ET QUALITAS. — Sicut carbo nisi ignitus sit, nullam habet pulchritudinem; ita nec anima, nisi habeat caritatem. Unde S. Bernardinus ait: Caritas est animæ pulchritudo. S. BERNARDINUS.

Sicut oleum omnibus humoribus superius esse cognoscimus; ita caritas omnibus virtutibus sublimior comprobatur. S. AUG. ser. xlii de Temp.

Sicut si quis in via publica initium ejus recta apprehendit, recta via ducitur, et non habet opus, ut manu ducatur; sic etiam in caritate tantum arripere principium, et statim manum ipsa tibi præbens te deducit, et dirigit. S. CHRYS. hom. xix ad Heb.

Sicut ii, qui volunt domos construere et palatia, ante omnia student solidum fundamentum ponere; ita qui absque sui detrimento, et aliorum scandalo spirituales in seipso domum edificare desiderat, veræ caritatis fundamentum jacere debet. S. LAUR. JUSTIN. de disc. c. xxi.

Sicut in navi etiam magna sint instrumenta, si tamen non per vincula connectantur, nihil proderunt: et sicut in corpore etsi magna sint ossa, si tamen non fuerint

etiam per nervos et compagine comæxa, nihil juvabunt; ita quæcumque, quis habeat recte facta, aut sapienter inventa, inania erunt omnia, nisi una adsit caritas. S. CHRYS. hom. in ep. ad Colos.

Sicut natura arborum radices sub terra abscondit, ut a nulla re lædantur, quia ex illis rami et folia vegetantur, flores ac fructus producantur; sic cor nostrum, unde omnia procedunt, vel bona, vel mala, et maxime amor, ante omnia conservari debet, juxta illud Salom. Prov. iv. Omni custodia custodi cor tuum. STAPL. in Dom. 17 post Pent. § 2.

Sicut in templo Salomonis non solum Sanctum Sanctorum, sive interior pars oraculi, sed etiam domus ante oraculum vestita erat auro purissimo; sic quilibet Christi fidelis, qui est templum Domini sanctum, ex omni parte, scilicet corde, anima, viribus, pura in Deum caritate fulgere debet. Ibidem.

EFFECTUS. — Sicut lapis, quo propior centro est, eo velocius movetur; ita et homo, quo propior per verum amorem fit Deo tantum centro suo, hoc velocius in via perfectionis decurrendo movetur. NIENREB. in lib. de Ador.

Sicut homo, qui multo vino obrutus est, usum suorum sensuum amittit, nec a mortuo multum differt; ita cum quis plenus est vino coelestis caritatis, moritur mundo, habetque omnes sensus suos in cupiditatibus impeditos. Idem.

Sicut Proeus non spectat nisi Amasiam, et Amasia fit ei omnia; sic qui igne Christi captus fuerit, talis fit, qualis esset homo solus super terram habitans, qui nihil curat gloriam et ignominiam. Tentationes sic contemnit et flagella ac carceres, quasi in alieno corpore pateretur, et quasi adamantinum possideret corpus. Ea autem, quæ suavia sunt in hac vita, ita ridet, et non sentit, sicut nos vel ipsi mortui mortua corpora. S. CHRYS. hom. li in Acta.

Sicut amor immundus inflammat animam ad terræa concupiscenda, et peritura secunda vocat, et in ima precipitat, atque in profunda demergit; sic amor sanctus ad superna elevat, et ad æterna inflammat, et de profundo inferni levat ad Cælum. S. AUG. in Psal. cxxi.

Sicut mulier, si locupletis viro, aut honorato nubat, in summa pace et affluentia vitam degit; ita anima, quæ Deo per amorem se desponsat, fateri debet cum Salo-

mone: Omnia bona venerunt mihi pariter cum illo, et innumerabilis honestas per manus illius, et letata sum in omnibus. STAPLET, in *Dom. Quad.* § 40.

Sicut cœlum plus lucet, cum unum solis oculum habet, quam cum mille stellarum oculis distinguitur; sic anima mea a te unico Deo meo plus splendoris, quam ab omnibus creaturis accipit. Fabulis annumerari potest, quod Aristoteles narrat, ad Phasim amnem arbusculam nasci, que a marito in thoro collocata, conjugem fidam, et amore firmam reddat. Vere autem ejus plantæ gratiam prestare nobis potest Dei gratia, quæ cordibus nostris illata, amorem eorundem firmare et devincire potest, ne vagam et lascivientem flammam per crocaturas circumferant. MICH. STAUDAC. *Affectus* XLIII, pag. 129, loc. c. p. 137.

MOTIVA.

Quia in Deo omnia perfectissime velut in fonte continentur. Hinc S. Anselmus dicebat: Cur, o anima, vagaris per multa, quærens bona corporis et animæ? Quære unum bonum, in quo est omne bonum, et sufficit. S. ANSEL.

Et S. Augustinus: Si quæris verum gaudium, quære; sed non ubi quæris: quære in fonte; ibi enim omnia vivunt. Nam ut idem S. Doctor recte dixit: Si multe et magnæ delectationes sunt in rebus delectabilibus, qualis et quanta est delectatio in illo, qui fecit omnia delectabilia? Amemus unum bonum, in quo sunt omnia bona, et sufficit. S. AUG.

S. Francisco Deum ardentissime amanti ac proinde Seraphico appellato, valde familiaria fuere verba illa: « Deus meus, et omnia. » Quenam etenim a quopiam imaginari poterit pulchritudo et venustas amabilior illa, in quam desiderant Angeli prospicere, quæque paradusum vere paradusum esse facit? Aliam adhuc rationem addit S. Thomas, dum ait: Bona creata delectant tantum superficialiter, Deus autem intime; solus Deus substantiam animæ substantialiter penetrat, et ideo medullitus delectat. S. TH. II, II, q. XXIII, ar. 8.

Clarius denique hoc proponens motivum S. Thom. Villanova sic loquitur: Amor, teste Philosopho, est naturalis inclinatio quedam in bonum, quanto ergo aliquid melius, tanto amore dignius. Primum igitur

ac summum bonum, in quo omne bonum, quo amore prosequendum erit? Dic mihi, obsecro te, anima mea, quid tibi potest placere, quod in Deo tuo non reperias? Si delectat te sapientia, sapientissimus est; si potentia, omnipotens est; si pulchritudo, candor est lucis æternæ; si divitiæ, si gloria, « Gloriæ et divitiæ in domo ejus; » [si delectatio, si vita, « Delectationes in dextera ejus usque in finem, et vita in voluntate ejus. » S. TH. VILLA. ser. de S. Maria Magd.

Quia nemo dignior amore, quam Deus, uti idem S. Episcopus indicavit dicens: Quis amore dignior, quam Deus? Quis præstantior? Quis perfectior? Quis gloriosior? Nihil nobis contulerit Deus, nihil pro nobis passus fuerit, nihil nobis promiserit, certe propter hoc, quod ipse est, omni amore a nobis amandus est, quia scilicet ejus excellentia infinita etiam amore dignissima est. Ibidem.

Quia invitat ad amorem, imo præcipit. Nam ut S. Bernardus ait: Huc nos provocavit anticipantis benignitas illius, qui nos et prior quæsit, et prius dilexit, cujus utraque tam amica comperta suavitas, et ausum dedit, et verecundiam depulit, et movit affectum. S. BERN. s. § 4 sup. Cant.

S. Thomas de Villanova quoque obstupescit, quod Deus tanto hominem dignetur honore, ut se ab illo amari velit, idque sub gravi pœna ei facere præcipiat. Sed nequæ satis mirari, et intra me obstupesco, Dominé mi, quid est hoc, quod sic amari vis a me, ut mihi mortem et æternos cruciatus mineris, si non amavero te? Tanti facis amorem meum? Quis ego sum, ut sic æstimes amari a me? S. Augustinus similem prosum considerationem instituit dicens: Dic mihi per miserationes tuas, Domine Deus meus, quid tibi sum ipse, ut amari a te jubeas me, et nisi faciam, irascaris mihi? Hinc igitur infinita cognoscitur æstimatio, quam Deus de nobis habet; id quod continui calcaris et stimuli loco ad illum quoque æstimandum et amandum esse merito debet. Totum Evangelium, omnesque hæcenus date leges ad hunc amorem ordinantur. *Plenitudo legis est dilectio.* S. AUG. V, Conf. c. XX.

Porro S. Thomas de Villanova hæc omnia considerans continere se nequit, quin exclamet: Inter tot et tanta cœlestium Spirituum agmina, et tam splendidam, tamque decoram te diligentium multitudinem, despiciabilis hujus ac vilis vermiculi tu, Domine,

non solum non despicias amorem, sed insuper velut grande aliquid et pretiosum cum minis et terroribus reddidisti tibi efflagitas et indicas! Multum dignificas me, dum sic amari vis a me; sed intelligo, Domine, quoniam in amore meo non tuam, sed meam inquiris utilitatem.

Quia sine caritate omnia nihil sunt, ut sapienter Richardus de S. Victore advertit dicens: Hæc est virtus, in qua nec minimum opus respuitur, sine qua nec maximum acceptatur; non predicatio, etiam si fiat lingua Angelorum; non fides, etiamsi montes transferat; non eleemosyna, etiamsi facultates in cibos pauperum distribuatur; non corporis afflictio, etiamsi tradatur corpus ita, ut ardeat. Adeoque ad hoc, ut omnia opera apud Deum accepta et grata habeantur, necessum est, ut hujus amoris signaculo, velut legitimationis caractere sint obsignata, cui perfecte consonat, quod in S. Augustino legitimus, scilicet: Sola caritas sufficit, si adsit; cætera omnia nihil prosunt, si sola caritas desit. RIC. DE S. VICTORE p. I de Gra. char. c. III.

Quia caritas omnia opera meritoria facit, uti S. Bernardus indicat dicens: O quam pretiosus est amor, qui in conspectu Dei omnia pretiosa facit! Ideo aurum denominatur; aurum enim omnium thesaurorum pretium est. Addeatque jam mentionatam similitudinem, quod, sicut auro appretiantur omnia, que per illum comparantur; sic cunctæ hominis cogitationes et affectiones, cuncti sermones, insuper omnes operationes amoris pretio mensurantur. S. BERN. I, II, ser. v, a. II, c. I.

Quia caritas est optima via perveniendi ad Deum, uti S. Thomas Villanova indicavit dicens: Hæc est via altior, via securior, planior et brevior perveniendi ad Deum, omnis via, quæ a caritate non procedit, circumitus est. Similiter Idiota ad Deum conversus dicit: Non ergo, Domine susceptior amoris et largitor, jejuniis, oratio et eleemosyna est via recta omnino, sed amor et dilectio tua est via rectissima absque devio, via brevis absque tædio, via plana absque tumultu, via clara absque nubilo, via secunda absque periculo, via jucunda cum bono socio, scilicet cum te, Domine, amantissimo due. Si quis ad patriam cœlestem velit celeriter pervenire, per viam dilectionis et amoris ambulare debet, quia qui amat ardentius, currit velocius, et pervenit citius.

Quia Deus proprie noster est, juxta illud: « Diliges Dominum Deum tuum. » Quod confirmans S. Thomas Villanova sic loquitur: Si non diligis quia Deum, neque diligis quia Dominum, saltem dilige quia tuum. Quis enim propria sua non diligit? O homo, diligis vestem tuam, diligis domum tuam, diligis arva tua, dilige quoque Deum tuum. Dilige vel quia tuum; nihil enim ita tuum est, sicut Deus tuus, quia tibi magis est tuus, quam tu. Nimirum Sanctus hic Archiepiscopus considerat, quod nos creaturas vehementer amemus, et Deus noster, qui creator est omnium creaturarum, nonnumquam, ut ita dicam, contentus esset, si pari saltem, quo ipsas, prosequeremur et illum. Cur Deum maxime et super omnia tuum a communi tuorum exceptas dilectione? Solusne inter tua indignus a te judicatur amore, ut cum omnia tua diligas, ipsum maxime tuum minime diligas? Nonne indignabitur Deus super tam execrandum contempit? Pallium tuum diligis, caligas tuas diligis, zonam tuam diligis, et Deum tuum non diligis? S. THOM. VILL. ser. in Dom. 17 post Pent.

Didaeus Stella idem tuum ponderando, iisdem motivis, aliis licet verbis, utitur, dum ait: Deum dilige, quia tuus est; nam nihil est sic tibi proprium et tuum ut ipse Deus, qui potius tibi tuus est, quam tu ipse tibi.

Quia thesaurus est animæ, uti S. Laurentius Justinianus testatur dicens: Nullæ majores sunt divitiæ, quam Deum possidere, et charitatem habere. S. LAUR. JUST. de Lig. vit. c. IV.

Cui consonat, quod Idiota meditatur dicens: Amorem animæ thesaurus nullus superat; nescit enim homo pretium ejus, omne aurum in comparatione ejus arena est exigua; sine amore dives pauper est, et cum illo pauper dives est, qui quia Deum tota anima amat et diligit, jam habet, quem amat. In alio vero ejusdem tractatus capite scripsit: Non potest esse pauper, qui Deum habet, quem amat; et quomodo potest esse pauper, qui te, qui es omne bonum, habet in conscientia? Qui habet aurum in area, dives non est, sed qui te habet in conscientia, dives est; unde scribitur de te: In me sunt divitiæ et gloria, ut ditem omnes diligentes me, et thesauros eorum repleam. Idior. c. IV.

Quia omnes creaturæ suo exemplo incitant ad amandum Deum, uti Gleaster recte advertit: Omnia, inquit, etiam insensata dant Deo Creatori suo, quidquid ab eis postula-